

OUD-LEERLINGENBOND

SINT-JOZEFSCOLLEGE

VRIJ TECHNISCH HANDELSINSTITUUT

Collegestraat 46 - 2200 Herentals

Tel. 014 25 45 00 - Fax 014 25 45 04 - BE85 7330 5230 0006

e-mail: olb@kosh.be - website: www.kosh.be/collegestraat

Schakelnieuwsbrief nr. 14, Pasen 2018

Op de boekentafel

STEM door Daan Esch

Enige maanden geleden was er verrassend nieuws uit de letterwereld. Daan Esch (6Lwi 1985) had een historische roman gepubliceerd, zelfs een kanjer van 700 bladzijden. Nu was Daan Esch niet de eerste de beste. Hij had de humaniora in het college beëindigd met meer dan 90 procent van de punten, iets wat maar zes leerlingen van het college tussen 1919 en 2001 gepresteerd hebben.(1) Vervolgens studeerde hij zeer uiteenlopende dingen: letteren aan de Rijksuniversiteit Groningen, filosofie en economie aan de KULeuven en tussendoor volgde hij ook nog een zangopleiding. Hij kwam in de operawereld terecht als 'dramaturg' bij de Vlaamse Opera, wat daar echter niet betekent dat hij drama's schreef, wel dat hij de gespeelde stukken moest documenteren. (2) Hij werkte bij de Opéra de Lyon, was intendant van het Symfonieorkest Vlaanderen, passeerde ook langs de Munt in Brussel en kwam uiteindelijk in de bedrijfswereld terecht, waar hij zich bezighield met communicatiemanagement en met het coachen van bedrijfsleiders. Talent genoeg, een intellectuele duizendpoot, maar toch valt het nog als een verrassing als zo iemand tussendoor op zijn vijftigste een volumineuze historische roman schrijft zonder zich tevoren – voor zover bekend – op literaire paden begeven te hebben.

Het werd dus STEM. En uiteraard was ik benieuwd om naar die stem te luisteren, zeker ter wille van de auteur, die we van op de schoolbanken kenden als een fijngevoelige perfectionist, maar evenzeer om het historische onderwerp, waarover voor zover ik weet nog niet zoveel ten gronde geschreven is. STEM is het verhaal van de jonge kastratzangers die tot een eind in de negentiende eeuw furore maakten, vooral dan in en vanuit Italië. In een interview verklaarde Daan dat hij zich geërgerd had aan de voorstelling in de film Farinelli, die de schitterende kant van de medaille toonde. Hijzelf wilde eens de andere zijde belichten, waar velen geroepen, weinigen uitverkoren waren, in het verhaal van enkele jongens die totaal buiten hun wil en zonder besef van wat er eigenlijk gebeurt in die bizarre muzikale wereld terechtkomen.

STEM is niet zomaar een doorlopend verhaal met één rechtlijnige intrige. Het boek is opgebouwd als een barokopera, met bedrijven en scènes, met motto's uit het muzikale jargon. De personages worden voor elk bedrijf netjes in het Italiaans en het Nederlands opgesomd – en dat is maar goed ook, want er zijn veel personages en drie verhaallijnen, die elkaar afwisselen, elk met hun eigen protagonisten.

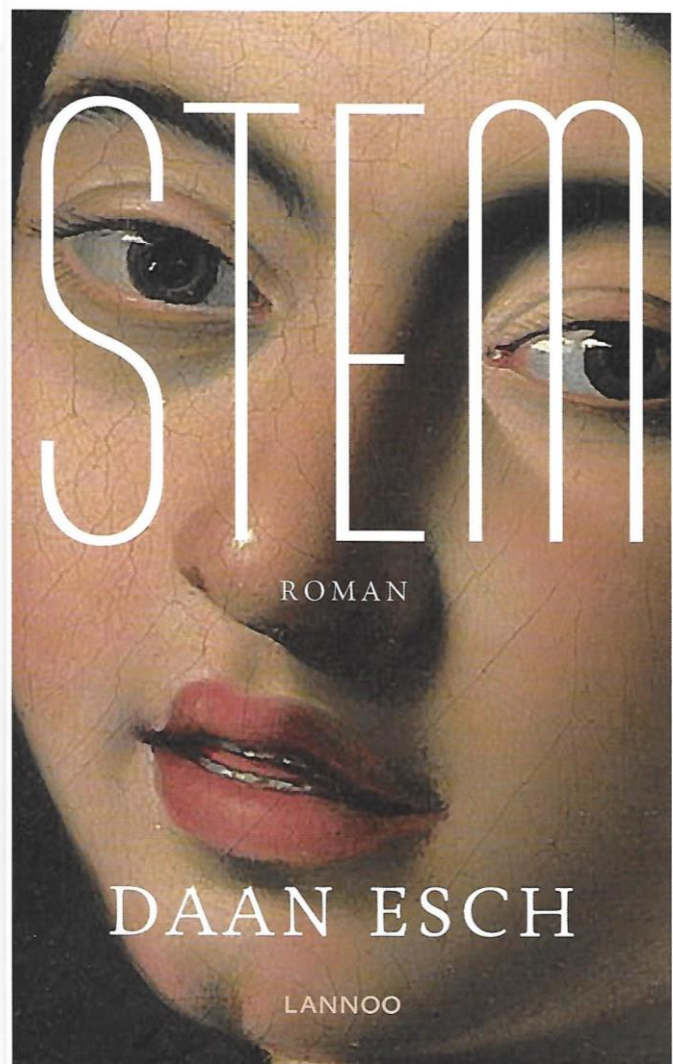

De structuur van dit alles zit meesterlijk in elkaar. De drie parallelle handelingen blijken uiteindelijk meer met elkaar te maken te hebben dan het lijkt. Het procédé, dat de raadsels slechts op het einde helemaal oplost en de lezer lange tijd in het duister laat tasten, wordt ook toegepast in de aparte hoofdstukken. Daar krijg je ook meer dan eens bij onduidelijke beginsituaties slechts met mondjesmaat meer informatie toebedeeld. Zoals in een detectiveroman kun je dus maar best alert zijn en opvallende elementen in het achterhoofd houden: ze brengen straks wellicht de sleutel voor de oplossing.

Taal en stijl zijn overweldigend. Daans taalgebruik is heel rijk, er waren wel meer Nederlandse woorden bij die ik zelf niet kende. Misschien heeft de auteur er zelf wel een paar uitgevonden, maar dat is het recht van schrijvers. Ook weet hij verschillende taalregisters te bespelen, van verheven tot platvloers. Het is verbazend hoe vooral in beschrijvende en meditatieve gedeelten haast in elke zin een of meer stijlfiguren ingevoegd worden, een haast onuitputtelijk poëtisch reservoir. En zoals in een barokopera soms minutenlange aria's gemonteerd zijn op een paar woorden, zo vloeien de beelden samen om het juiste gevoel op te roepen. Alleen is die barokke woordenvloed, met al zijn letterkundige kwaliteiten, soms zo overdadig dat hij de vlotheid van de lectuur schaadt. Van de lezer wordt wel een inspanning gevraagd! Gelukkig worden die literaire hoogstandjes dan weer gevolgd door boeiende, spannende, soms ijzingwekkende passages.

Het is duidelijk dat dit boek meer is dan gewoon een realistisch verhaal. De droom, de hallucinatie overdekken meer dan eens de werkelijkheid. Niet alle episodes hebben een hoge graad van waarschijnlijkheid, maar daar bevinden we ons in het goede gezelschap van de meeste librettisten en romanschrijvers van de 17de en 18de eeuw.

De gelaagdheid van dit boek is beslist groot. Er zijn zeker reminiscenties en gelijkenissen met andere literatuur, met muzikale ervaringen. Die zal ik beslist niet allemaal herkennen... en waarschijnlijk herken ik er ook waar de auteur nooit aan gedacht heeft! De 'gothic novel', de fantastische roman, een beetje de Sade en een vleugje Liaisons dangereuses, Don Giovanni, Lady Chatterley's Lover, zelfs Bianca Castafiore, de Milanese nachtegaal, ik kom ze allemaal ergens tegen.. Ook Beaumarchais, met zijn kritiek op de misbruiken van de adel in Le mariage de Figaro (en in afgezwakte vorm in Le Nozze di Figaro) lijkt niet ver weg. Ergens hangt de revolutie al in de lucht.

Daan Esch vertoont in zijn beschrijvende gedeelten een soms verbazende encyclopedische kennis van planten en dieren of natuurverschijnselen, hun eigenschappen, voorkomen enz. Ik neem aan dat het allemaal juist is bij gebrek aan veel kennis ter zake van mijn kant. Op historisch en kerkelijk vlak voel ik me beter thuis. Daar vielen me wel enkele anachronismen en andere onjuistheden op. Het zijn echter details die de meeste lezers waarschijnlijk zelfs niet zullen opmerken.

In dat verband rijst wel de vraag: waar en wanneer speelt het verhaal zich af? Ongetwijfeld (grotendeels) in Italië. Plaatsnamen worden haast niet genoemd, al wordt geleidelijk een en ander wel duidelijker. Het tijdperk wordt helemaal niet aangegeven, hoewel Daan Esch in zijn reclamevoering naar de 17de eeuw verwijst. Zelf voelde ik me bij de lectuur veeleer ergens in de tweede helft van de 18de eeuw opgenomen – en dat heft meteen een aantal anachronismen op. Maar de auteur is natuurlijk baas in eigen boek, zoals ook de lezer zeggen kan: 'Verbeeldingswereld zijn geen grenzen aangewezen.'

Samengevat: dit is een zeer rijk, schitterend boek. De lezer kan er, zoals ik, veel deugd aan beleven, en er zijn heel wat passages en personages die beklijven. Van de lezer wordt een zekere inspanning gevraagd, mar hij wordt er ook voor beloond.

STEM is uitgegeven bij Lannoo en kost 24;99 euro.

Jan Cools

1. Zie *Over bollebozen en blokbeesten*, in *En Toch - Schakelnieuws*, jg. 48, nr. 1; oktober 1994, p. 8-9. De 90-plussers (van 1919 tot 2001) waren: 1928: LG, Louis Janssens, Olen; 1938: LG, Jozef Valckx, Vorselaar; 1965: LG, Luc Vancampenhout, Vorselaar; 1985: LWi, Daan Esch, Herentals; 1987: LWi, Eric Boeckx, Olen; 1994: LWi, Stefaan Vaes, Noorderwijk. Vanaf 2002 werd de 'Erelijst' een 'Jaarboek' en werden geen uitslagen meer vermeld.
2. Zie ook het interview met Daan Esch, verschenen in *En Toch - Schakelnieuws*, jg. 50, nr. 1, oktober 1996, p. 5-12.

Een streepje Francken

Het schildersgeslacht Francken (tweede helft 16de en 17de eeuw) vindt zijn oorsprong in Herentals met Nicolaas Francken. Zijn zonen zwermden uit: Hiëronymus naar Fontainebleau en Parijs, Frans en Ambrosius naar Antwerpen, waar ze vooral de kerken na de beeldenstorm en de protestantse kaalslag weer met altaarschilderijen stoffeerden. Onder de schilderende zonen van Frans schitterde vooral Frans II, die in zowat alle belangrijke musea van Europa terug te vinden is met zijn 'kabinetstukken', schilderijen op klein formaat bestemd voor de woonkamers van de welgestelde burgerij.

Nu is de Herentalse Bovenkerk goed voorzien van schilderijen van Frans, Ambrosius en Frans II, niet minder dan negen, waaronder verscheidene drieluiken. Naar aanleiding van de vierhonderdste verjaardag van het overlijden van Frans en Ambrosius Francken (resp. 1616 en 1618) besloot de Herentalse Cultuurraad dat alles feestelijk te herdenken. Het wordt een viering onder de titel 'Een streepje Francken' op zaterdag 21 april (20 uur) en zondag 22 april (15 uur) in de Sint-Waldetrudiskerk, een totaalspektakel met als rode draad de schilderijen van de Franckens in de kerk. Verschillende Herentalse verenigingen dragen hun steentje bij met muziek, zang, dans, gesproken woord, video en gelegenheidskunstwerken. Oud-leerlingen van het college lopen eer genoeg rond, o.a. Isi Bogaerts, Bart Michiels, Xavier De Busser, Bart Wynants... Kaarten kosten 15 euro en in voorverkoop 12 euro (te verkrijgen in cc 't Schaliken, Grote Markt 35, of via www.streepjefrancken.be).

In het kader van deze herdenking wordt *De Franckens in Herentals*, opgesteld door dr. Natasja Peeters in samenwerking met Jan Cools, heruitgegeven. Het is een rijk geïllustreerd boekje met al de werken van de Franckens in de Bovenkerk, opnieuw gefotografeerd door Bart Wynants. Natasja Peeters spreekt ook in de Bovenkerk over de Franckens op zaterdag 19 mei om 14.30 uur. Gedurende de hele maand mei loopt er in de Bovenkerk ook een kleine documentaire tentoonstelling over de Franckens. Ze is te bezoeken van woensdag tot en met zondag van 14 tot 17 uur. Daar is ook het boekje te verkrijgen.

J.C.

Een streepje

Francken

Canta Libre • Herentals Symfonisch Orkest
Koninklijk Sint-Franciscuskoor • Kreutzfeld Verein
Numismatica Herentals • Tabula Rasa • Theaterspektakel
Trio Francisco • Vocaal Ensemble Academic • Vocaal Ensemble Markant
Zonnelied • Isi Bogaerts • Bert Geeraerts • Rozelien Nys • Tina Van Roy • Bart Wuilmus

zaterdag 21/4 om 20:00 uur en zondag 22/4 om 15:00 uur
in de Sint-Waldetrudiskerk te Herentals

Herentals brengt hulde aan de familie Francken

De familie Francken was afkomstig uit Herentals en speelde in de 16de en 17de eeuw vijf generaties lang een vooraanstaande rol in de Antwerpse kunstwereld. Hun talloze werken kan je terugvinden in alle grote musea ter wereld, maar ook de Herentalse Sint-Waldetrudiskerk herbergt niet minder dan 9 schilderijen en retabels van hun hand. Naar aanleiding van het 400-jarig overlijden van Frans I Francken in 2016 en van Ambrosius I Francken in 2018 laten de Herentalse culturele verenigingen zich inspireren door deze werken en brengen ze tijdens "Een streepje Francken" in 9 unieke taferelen weer tot leven.

Tickets: €12 (voorverkoop) / €15 (kassa)

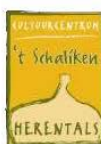
Voorverkoop aan de ticketbalie van cc 't Schaliken, Grote Markt 35,
bij de deelnemende verenigingen of via www.streepjefrancken.be

Golden ticket met gereserveerde plaats | unieke gedenkplaket in brons of alpaca
| gratis programmaboekje | brochure Francken | drankje tijdens de pauze : €50

Maak alvast kennis met de Franckens en hun werken in de Sint-Waldetrudiskerk tijdens een historische
rondleiding met gids op zondag 8 of zondag 15 april om 14:00 uur : €5 (inclusief brochure Francken)

meer info op www.streepjefrancken.be

een organisatie van de Herentalse Cultuurraad, met de steun van
stad Herentals, CERA, Kempens Karakter en de Vlaamse overheid

samen investeren
in welvaart
en welzijn

Wel en wee

GEBOREN

Simon, zoontje van Jochem Jaspers (leraar) (04-08-'17)

Violet, kleindochter van Rudi Van der Veken (leraar) (08-09-'17)

Joppe, kleinzoon van Maria Rieberghe (lerares) (11-11-'17)

Simen, zoontje van Tinne Davignon (secretariaat) (27-02-'18)

OVERLEDEN

Emile-Felix Neuts, vader van Paul Neuts (+) (oud-leraar) (16-06-'17)

Josephina Donckers, moeder van Maria Rieberghe (lerares) (27-08-'17)

Adrienne Coekaerts, grootmoeder van Heidi Pittomvils (lerares) (30-08-'17)

Eugeen Carnas, vader van Christel Carnas (lerares) (18-09-'17)

Franciscus Verboven, grootvader van Charlotte Janssens (5HUb) (19-09-'17)

Leonie Robrechts, overgrootmoeder van Nieke (3LAWI), Lander (5WWa) en Lune Van Turnhout (6LWib) (20-09-'17)

Josephine Bastiaens, overgrootmoeder van Marie Willems (3LAWI) (27-09-'17)

August Desmedt, grootvader van Andreas Desmedt (5WWb) (03-10-'17)

Fanny Dieltjens, schoonmoeder van Staf Boeckx (oud-leraar) (26-10-'17)

Maurice Janssens, grootvader van Florence Gils (3WEa) (05-11-'17)

Gerarda Moens, moeder van Annemie Heirman (lerares) (06-11-'17)

Gaby Van Hooghten, grootmoeder van Kobe Peeters (5WWb) (12-11-'17)

Tina Van Hove, overgrootmoeder van Celine Van den Eynden (6MAO) (23-11-'17)

Karel Van Loock, overgrootvader van Yenka Geeraerts (3LAMT) (24-11-'17)

Jos Vervoort, overgrootvader van Jarne Willems (3OIT) (28-11-'17)

Lena Bellens, grootmoeder van Michiel Vermeulen (5HUb) (01-12-'17)

Guillaume Wils, grootvader van Hanne (4ECMTb) en Jana Wils (3ECMTa) (15-12-'17)

Maria Bulckens, moeder van Griet Smits (oud-lerares) (19-12-'17)

Mady Jansen, moeder van Linde (4LAWIa) en Tilly Mariën (3LAWI) (31-12-'17)

Mia Lambert, schoonmoeder van Rik Van Rompaey (oud-leraar) (13-01-'18)

Ida Melis, schoonmoeder van Liesbeth Delen (oud-lerares) (20-01-'18)

Louisa De Grauw, grootmoeder van Lena Delen (6MWE) (24-01-'18)

Jan Van Hoey, grootvader van Lore Janssens (4LWla) (29-01-'18)
Anna Lambrechts, schoonmoeder van Rudy Mariën (oud-leraar) (29-01-'18)
Emeline Vermeulen, grootmoeder van Emma Peeters (6HUb) (09-02-'18)
Sus Verlinden, grootvader van Sien Heylen (6EMT) (17-02-'18)
Maria Dierckx, grootmoeder van Jinte Geudens (5HUa) (20-02-'18)
Clotilda Van de Sande, moeder van Kris Soethoudt (directie) (01-03-'18)
Martha Jans, overgrootmoeder van Eline Kegelaers (5HUa) (01-03-'18)
Denise Van Echelpoel, grootmoeder van Sarah Wens (5WWb) (01-03-'18)
Leo van Laer, grootnonkel van Sarah Wens (5WWb) (07-03-'18)
Lucia Heylen, grootmoeder van Randger Wouters (5HUc) (09-03-'18)
Magda De Baets, moeder van Anne Ostyn (lerares) (17-03-'18)

OVERLEDEN OUD-COLLEGA'S

Bert Van Eekert (28-09-'17)
Marianne Van Sande (22-10-'17)

OVERLEDEN OUD-LEERLINGEN

Jochen Van Grieken (6Bla '91) (04-10-'17)
Dirk Claes (6EC '78) (21-02-'18)